

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Civilkontoret
Sagsnr.: 2005-5410-0011
Dok.: LGH40087

GRUNDNOTAT

til Folketingets Europaudvalg

om

forslag til Rådets direktiv om minimumsregler for beskyttelse af slagtekyllinger

KOM (2005) 221 endelig

Resumé

Kommissionen har den 30. maj 2005 fremsat forslag til Rådets direktiv om mindstekrav til beskyttelse af slagtekyllinger. Direktivet vil indebære, at der på fællesskabsplan fastsættes mindstekrav til indretning og drift af produktionssystemer og kyllingehuse, herunder bestemmelser om belægningsgrad, lysforhold, adgang til foder og tør strøelse, støjniveau, inspektion, rengøring og desinfektion, opbevaring af kontroloptegnelser samt om operative indgreb. Dertil kommer bestemmelser om veterinært tilsyn og kontrol ved slagtning samt om uddannelse af personer, der beskæftiger sig med slagtekyllinger. Forslaget blev præsenteret på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2005.

1. Baggrund

Produktionen af slagtekyllinger er en vigtig del af landbruget i EU. Ifølge Kommissionen produceres der således hvert år mere end 4 mia. slagtekyllinger i EU's medlemslande (forud for udvidelsen med de ti nye medlemslande), og Kommissionen anslår, at dette tal efter udvidelsen af EU til 25 medlemslande pr. 1. maj 2004 er forøget med ca. 18 pct. Sammenlignet med andre husdyr-

sektorer er produktionen af slagtekyllinger samtidig en af de mest intensive former for landbrug. Der er som følge heraf også en række velfærds- og sundhedsproblemer hos slagtekyllingerne.

Den 21. marts 2000 afgav Den Videnskabelige Komité for Dyrs Sundhed og Trivsel en rapport om slagtekyllingers velfærd. Rapporten viste, at der var en del velfærdsproblemer forbundet med produktion af slagtekyllinger bl.a. benproblemer og forskellige stofskiftesygdomme. Komitéens rapport indeholder dog samtidig en række anbefalinger og forslag til Kommissionen til afhjælpning af disse velfærdsproblemer for slagtekyllinger.

Der findes i dag ikke i EU-regi specifikke regler til beskyttelse af slagtekyllinger. Opdræt af slagtekyllinger er dog omfattet af de generelle regler i Rådets direktiv 1998/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål.

På denne baggrund har Kommissionen den 30. maj 2005 fremsat forslag til Rådets direktiv om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger.

2. Hjemmelsgrundlag

Forslaget til direktiv er fremsat med hjemmel i EF-Traktatens artikel 37 om den fælles landbrugspolitik og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

3.1. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om forholdet til nærhedsprincippet anført, at formålet med forslaget ikke kan opfyldes tilfredsstillende af medlemslandene selv, idet forskelle i medlemslandenes eksisterende regler for slagtekyllinger kan have betydning for konkurrencen.

Efter Kommissionens opfattelse vil medlemslandenes egne initiativer være utilstrækkelige til at opnå de mål, som Kommissionens forslag tilsigter. Fælles minimumsregler for beskyttelse af slagtekyllinger i EU er nødvendige for også at sikre rationel udvikling inden for produktionen af slagtekyllinger.

På nuværende tidspunkt er opdræt af slagtekyllinger, som ovenfor nævnt, omfattet af de generelle regler i Rådets direktiv 1998/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Særlige regler om krav til beskyttelse af slagtekyllinger findes imidlertid kun i Sverige og i Danmark.

Kommissionen finder på den baggrund, at en harmonisering i EU ved hjælp af minimumsregler på området vil være medvirkende til at undgå en skævvridning af markedet som følge af forskelle i medlemslandenes nationale lovgivning.

Regeringen finder, at nærhedsprincippet må anses for overholdt, da kun en samlet indsats i EU kan skabe tilstrækkelig sikkerhed for en generel forbedring af dyrevelfærden for slagtekyllinger inden for fællesskabet, idet Danmark og Sverige på nuværende tidspunkt er de eneste lande med nationale regler på området. Det er endvidere regeringens opfattelse, at forslaget vil være medvirkende til at skabe lige konkurrencemæssige vilkår for produktionen af slagtekyllinger.

3.2. Proportionalitetsprincippet

Kommissionen anser forslaget for at være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Der er i den forbindelse anført, at direktivet fastsætter minimumsregler, således at medlemslandene kan fastsætte yderligere, strengere regler for området.

Forslaget er efter regeringens opfattelse i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

4. Formål og indhold

4.1. Indledning

Forslaget har ifølge Kommissionen til formål at indføre forbedringer af dyrevelfærden i intensivt opdræt af kyllinger ved hjælp af tekniske og driftsmæssige krav til bedrifterne, herunder intensiveret kontrol på bedrifterne og en øget informationsstrøm mellem producenten, de kompetente myndigheder og slagteriet på grundlag af en velfærdskontrol af kyllingekroppene efter slagting.

4.2. Anvendelsesområde og definitioner

Forslagets artikel 1 fastsætter direktivets anvendelsesområde til slagtekyllinger. Direktivet omfatter dog ikke bedrifter med under 100 kyllinger, bedrifter med avlskyllinger og rugerier. Bestemmelsen fastslår endvidere, at det står medlemslandene frit at træffe mere vidtgående foranstaltninger på det område, der er omfattet af direktivet.

Forslagets artikel 2 indeholder definitioner af en række af begreberne i forslaget til direktiv, herunder begreberne ”ejer eller bruger”, ”bedrift”, ”bedriftsenhed” og ”friareal”. Begrebet ”ejer eller bruger” er defineret som enhver fysisk eller juridisk person, som permanent eller midlertidigt ejer eller på anden måde har ansvaret for kyllinger. Begrebet ”bedrift” er defineret som et produktionssted, hvor der holdes kyllinger. Begrebet ”bedriftsenhed” er defineret som et fjerkræhus

eller en separat del af et fjerkræhus, hvor der holdes en kyllingeflok. Begrebet "friareal" er defineret som et område med strøelse, som kyllingerne har permanent adgang til. Definitionen af begrebet "friareal" kan dog ændres efter den i forslaget artikel 9 nævnte komitéprocedure, så begrebet "friareal" også omfatter arealer, der er gulvarealer uden strøelse, men med en velfærdsstandard, der mindst svarer til arealer med strøelse.

4.3. Krav til slagtekyllingehold

Forslagets artikel 3 indeholder en generel bestemmelse om, at alle ejere eller brugere af slagtekyllinger skal overholde de krav, som fremgår af bilag I til direktivforslaget. Endvidere gælder for alle bedrifter som udgangspunkt, at belægningen af kyllinger pr. kvadratmeter friareal ("belægningsgrad") på bedrifter eller bedriftsenheder højst må udgøre 30 kg levende vægt. Belægningsgraden kan dog øges til højst 38 kg levende vægt under forudsætning af, at ejeren eller brugeren foruden kravene i bilag I tillige overholder kravene i bilag II. Den kompetente myndighed er i sådanne tilfælde endvidere forpligtet til at foretage inspektion, overvågning og opfølgning i overensstemmelse med bilag III og IV, ligesom den embedsdyrlæge, der er ansvarlig for den offentlige kontrol på slagterier, skal opfylde de krav, som fremgår af bilag IV.

Det bemærkes, at for fritgående kyllinger/frilandskyllinger som omhandlet i litra c), d) og e) i bilag IV til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1538/91 gælder de ovenfor nævnte bestemmelser om belægningsgraden samt punkt 6 og 7 (lys) i bilag I ikke, jf. således artikel 3, stk. 4.

4.4. Krav om uddannelse og vejledning for personer, der beskæftiger sig med kyllinger

Ifølge forslaget artikel 4 skal alle ejere eller brugere og personer, der er ansat eller beskæftiget med det formål at passe kyllinger eller at indfange og læsse kyllinger, have modtaget instrukser og vejledning om de relevante dyrevelfærdskrav, herunder om aflivningsmetoder, der anvendes på bedrifter, ligesom de skal have modtaget passende uddannelse, så de kan varetage deres arbejdsopgaver. Medlemslandene skal i den forbindelse sikre, at der findes relevante kurser for de ovenfor nævnte personer. Kurserne, der primært skal omhandle velfærdsaspekter og navnlig de emner, der er nævnt i bilag V, skal kontrolleres og godkendes. Der skal endvidere udstedes et bevis til ejerne eller brugerne, som er anerkendt af medlemslandenes kompetente myndigheder og som attesterer, at vedkommende har gennemgået et sådant kursus *eller* har erfaringer, der svarer til en sådan uddannelse. Medlemslandene kan således anerkende, at erfaringer opnået før det tidspunkt, hvor direktivet senest skal være gennemført, svarer til at have deltaget i sådanne kurser, og medlemslandene skal udstede beviser, der attesterer dette.

4.5. Udarbejdelse af rapport om mærkning af kyllingekød

Kommissionen skal ifølge forslaget artikel 5 senest to år efter direktivets vedtagelse forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om muligheden for eventuelt at indføre en særlig, harmoniseret og obligatorisk mærkningsordning på fællesskabsplan for kyllingekød, kyllingekødsprodukter og tilberedt kyllingekød, som angiver, at dyrevelfærdsnormerne er overholdt. Rapporten skal indeholde en redegørelse for de mulige socioøkonomiske følger af en sådan mærkningsordning, virkningerne for Fællesskabets økonomiske partnere og en vurdering af, hvorvidt en sådan mærkningsordning vil være i overensstemmelse med Verdenshandelsorganisationen (WTO)'s regler. Rapporten skal desuden ledsages af relevante forslag til retsfor skrifter, der bl.a. vil skulle inddrage medlemslandenes erfaringer med frivillige mærkningsordninger.

4.6. Udarbejdelse af rapport om genetiske parametres betydning

Ifølge forslaget artikel 6 skal medlemslandene senest 5 år efter direktivets vedtagelse indsende et sammendrag af de oplysninger, som er indsamlet på slagterierne om bl.a. forekomsten af trædepudesvidninger og dødelighedsprocenter, til Kommissionen. På grundlag af disse oplysninger og en udtalelse fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet forelægger Kommissionen herefter en rapport om genetiske parametres betydning for identificerede mangler, der medfører dårlig velfærd for slagtekyllinger for Europa-Parlamentet. Rapporten ledsages om fornødent af relevante forslag til retsfor skrifter.

4.7. Sanktioner

Forslagets artikel 7 forpligter medlemslandene til nationalt at fastsætte sanktioner for overtrædelse af de nationale regler, der gennemfører direktivet. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning.

4.8. Afsluttende bestemmelser

Bilagene til direktivet ændres ifølge forslaget artikel 8 efter den i forslaget artikel 9 beskrevne forskriftsprocedure. Denne procedure vil bl.a. også skulle anvendes til at vedtage eventuelle nødvendige gennemførelsesbestemmelser som følge af direktivet, herunder bl.a. om det i punkt 4 i bilag IV omhandlede pointsystemet vedrørende trædepudesvidninger, jf. forslaget artikel 8, stk. 1

Forslagets artikel 10-12 indeholder de nærmere regler om, hvornår direktivet træder i kraft og hvornår det senest skal være gennemført i medlemslandene. Det fremgår bl.a. heraf, at direktivet senest skal være gennemført den 1. december 2006.

4.9. Direktivforslagets bilag I-V

4.9.1. Bilag I

Bilag I til direktivforslaget indeholder en række krav, der gælder for alle de slagtekyllingebedrifter, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Der er tale om krav til vandforsyning, fodring, strøelse, ventilation og varmesystem, støj, lys, tilsyn, rengøring, førelse af et register over diverse kontroltegnelser samt foretagelse af operative indgreb.

For alle slagtekyllingebedrifter gælder således, at drikkekopper/vandnipler skal anbringes og vedligeholdes, så spild undgås, ligesom der skal være permanent adgang til foder indtil højst 12 timer før det forventede slagtetidspunkt, jf. pkt. 1 og 2.

Efter pkt. 3 skal kyllingerne endvidere have permanent adgang til strøelse, der er tør og løs i overfladen. Herudover skal der være tilstrækkelig ventilation for at undgå for høje temperaturer, og – om nødvendigt kombineret med et varmesystem – for at fjerne fugt, og støjniveauet skal holdes så lavt som muligt, jf. bilag I, pkt. 4 og 5.

Om lysforhold er det i pkt. 6 og 7 bestemt, at der i alle bygninger i lysperioderne skal være en lysintensitet på mindst 20 lux målt i kyllingernes øjenhøjde, og hele gulvarealet skal være oplyst. En midlertidig reduktion af lysintensiteten er tilladt, når det ifølge dyrlægerådgivning er nødvendigt. Fra senest tre dage efter det tidspunkt, hvor kyllingerne anbringes i bygningen, til tre dage før det forventede slagtetidspunkt, skal lyset følge en døgnrytme og omfatte mørkeperioder på mindst 8 timer i alt, heraf mindst én sammenhængende mørkeperiode på mindst 4 timer.

Bilag I indeholder i pkt. 8-10 en række krav om tilsyn, rengøring og registrering. Det fremgår bl.a. heraf, at alle kyllinger på bedriften skal tilses mindst to gange dagligt, og brugeren skal i den forbindelse indføre en procedure, der sikrer, at den, der foretager tilsynet, passerer alle kyllinger på højst tre meters afstand. Endvidere skal de dele af bygninger, udstyr og redskaber, som kyllingerne er i berøring med, rengøres grundigt og desinficeres, hver gang bygningen tømmes, inden der indsættes en ny flok.

Ejeren eller brugeren for hver bedriftsenhed skal endvidere – ud over de registre, vedkommende er forpligtet til at føre i henhold til Rådets direktiv 98/58/EF om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr – føre et register over antallet af kyllinger, kyllingernes oprindelse, fodertyper og -mængder, medicinering og dyrlægebehandling, dødelighed pr. dag om muligt med angivelse af årsag, temperaturer i huset pr. dag (maksimum og minimum), kyllingernes gennemsnitsvægt, når de sendes til slagtning, antallet af kyllinger, der sendes til slagtning og antallet af kyllinger, der er døde ved ankomsten til slagteriet. Oplysningerne skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed for den kompetente myndighed, når denne foretager inspektion, eller der i øvrigt anmodes herom, jf. bilag I, pkt. 11.

Det fremgår endelig af pkt. 12 i bilag I, at alle operative indgreb, der udføres af andre årsager end behandling eller diagnose, og som medfører skader på eller tab af en følsom kropsdel eller ændring af knoglestrukturen, er forbudt. Dog kan medlemslandene under nærmere omstændigheder tillade næbtrimning på kyllinger, der er under 10 dage gamle, og kastrering af hanekyllinger.

4.9.2. Bilag II

Direktivforslagets bilag II indeholder de supplerende krav til indretning, drift og dokumentation mv., der skal være opfyldt i tilfælde, hvor belægningen øges op til højst 38 kg levende vægt pr. m².

Ønsker ejeren eller brugeren af en bedrift at hæve belægningsgraden til mere end 30 kg levende vægt pr. m², skal vedkommende anmelde dette til den kompetente myndighed, jf. bilag II, punkt 1. Anmeldelsen, der skal påtegnes af bedriftens dyrlæge, skal ledsages af et dokument med en oversigt over oplysningerne i den dokumentation, som det kræves, ejeren eller brugeren er i besiddelse af på bedriften, jf. pkt. 2 i bilag II.

Det fremgår af dette punkt i bilaget, at ejeren eller brugeren skal være i besiddelse af en ajourført og samlet dokumentation med en detaljeret beskrivelse af produktionssystemerne på bedriften. De oplysninger, der skal kunne dokumenteres, er en række tekniske detaljer om bedriften og dens udstyr, herunder bl.a. en plan over bedriften med angivelse af størrelsen på de arealer, hvor der holdes kyllinger og oplysninger om bedriftens ventilations-, køle-, varme-, fodrings-, og vandingsystemer, herunder deres placering. Herudover skal der foreligge oplysninger om bedriftens produktionsmål og om dens ledelse, hvilket bl.a. vil sige oplysninger om antallet af personer, der passer kyllingerne, kvalifikationer hos ejeren eller brugeren og øvrige personer, der passer kyllingerne, hvem der leverer kyllingerne og deres foder, hvem der er bedriftens dyrlæge, en plan for tilsyn og procedurer vedrørende den daglige drift af bedriften, herunder for aflivning, indfangning, rengøring og desinfektion, en plan for inspektion og vedligeholdelse af det tekniske udstyr samt beredskabsplaner i tilfælde af strømsvigt.

Ud over disse krav til anmeldelse og dokumentation i bilag II, pkt. 1 og 2, skal ejeren eller brugeren af en bedrift, der anvender en højere belægning end 30 kg levende vægt pr. m², sikre, at alle bedriftsenheder er udstyret med ventilations-, køle- og varmesystemer, der er indrettet og anvendes således: at NH₃-koncentrationen (ammoniak) ikke overstiger 20 ppm og CO₂-koncentrationen (kuldioxid) ikke overskrider 3.000 ppm, målt i kyllingernes hovedhøjde, at indendørstemperaturen er højst 3° C højere end udendørstemperaturen, når udendørstemperaturen

overstiger 30° C i skyggen, og at den relative luftfugtighed indenfor i bedriftsenheden ikke overstiger 70 pct., når udendørstemperaturen er under 10° C, jf. bilag II, pkt. 3.

Endelig skal ejeren eller brugeren af en bedrift, der anvender en højere belægning end 30 kg levende vægt pr. m² for hver af de enkelte bedriftsenheder, løbende overvåge og registrere temperaturen og den relative luftfugtighed, ligesom vedkommende dagligt skal overvåge og registrere kyllingernes vandforbrug. Oplysningerne skal opbevares af ejeren eller brugeren i mindst tre år og stilles til rådighed for den kompetente myndighed i forbindelse med inspektion eller lignende.

4.9.3. Bilag III

Direktivforslagets bilag III indeholder de nærmere krav til den kompetente myndigheds inspektioner af de bedrifter, der anvender en højere belægning end 30 kg levende vægt pr. m², herunder krav om opfølgning på eventuelle mangler på bedriften, som er konstateret i forbindelse med kontrollen på slagteriet, jf. bilag IV.

Efter pkt. 1 i bilag III skal den kompetente myndighed foretage inspektioner af bedrifter, der anvender en højere belægning end 30 kg levende vægt pr. m² med henblik på at kontrollere, at udstyret og ledelsen af bedriften eller de enkelte bedriftsenheder er egnet til at sikre et acceptabelt velfærdsniveau, at de registrerede flokstørrelser og dødelighedsprocenter er sandsynlige og at kravene i bilag I og II er overholdt. Den kompetente myndighed skal navnlig foretage inspektion af alle bedrifter, om hvilke det ved slagterikontrollen indberettes, at der er alvorlige mangler eller mangler, som også tidligere er blevet indberettet.

Finder den kompetente myndighed i forbindelse med en inspektion, at kravene i bilag II ikke er opfyldt, eller er bedriften blevet indberettet i forbindelse med en slagterikontrol, kan myndigheden efter bilag III, pkt. 2, 1. led, kræve, at ejeren eller brugeren eliminerer de faktorer på bedriften, som må formodes at have medvirket til de angivne mangler. Ejeren eller brugeren skal i så fald fremlægge en handlingsplan, som påtegnes af bedriftens dyrlæge.

Den kompetente myndighed kan endvidere forlange, at den maksimale belægningsgrad for den pågældende bedrift eller de pågældende bedriftsenheder reduceres, så manglen afhjælpes. Den kompetente myndighed kan dog beslutte, at belægningsgraden ikke skal reduceres, hvis ejeren eller brugeren på tilfredsstillende vis kan forklare manglens ekstraordinære karakter eller dokumenterer, at årsagerne ligger uden for vedkommendes kontrol. Ejeren eller brugeren skal i så fald dokumentere, at den relevante person, f.eks. rugerilederen eller foderstofleverandøren, er blevet underrettet om manglen for at undgå, at den opstår igen, jf. bilag III, pkt. 2. 2. led.

Bilag III indeholder endelig i pkt. 3 en bestemmelse om, at ejeren eller brugeren af bedriften kan anmode om, at et påbud om reduktion af den maksimale belægningsgrad, jf. ovenfor, tages op til revision. Dette forudsætter dog, at de to foregående kyllingeflokke har overholdt de acceptable niveauer for dødelighed og trædepudesvidninger ved kontrollen på slagteriet og at bedriftens dyrlæge har udtalt sig positivt om anmodningen. Den kompetente myndigheds afgørelse herom træffes på grundlag af en inspektion af bedriften, herunder en evaluering af den dokumentation som skal foreligge om produktionssystemerne, ledelsesforhold mv. efter pkt. 1 og 2 i bilag II.

4.9.4. Bilag IV

Direktivforslagets bilag IV indeholder en række krav til kontrollen på slagteriet af kyllinger fra bedrifter, der anvender en højere belægning end 30 kg levende vægt pr. m².

Det fremgår heraf, at der på slagteriet for hver sending kyllinger skal foretages en inspektion under embedsdyrlægens tilsyn af en repræsentativ prøve på mindst 200 kyllinger for at undersøge forekomsten af trædepudesvidninger, jf. pkt. 1, 1. led, i bilag IV.

Forekomsten af trædepudesvidninger vurderes på baggrund af kontrol af én fod fra hver kylling, og fødderne opdeles i tre grupper. Ingen svidninger giver 0 point, mindre alvorlige svidninger 1 point og alvorlige svidninger 2 point. Herefter beregnes den samlede pointscore, således at antallet af fødder i gruppen med 1 point ganges med 0,5, mens antallet af fødder i gruppen med 2 point ganges med 2. Pointene lægges sammen, og det samlede antal point divideres med prøvens størrelse og ganges med 100. Giver resultatet mere end 50 point, skal embedsdyrlægen underrette bedriftens ejer eller bruger, bedriftens dyrlæge og den kompetente myndighed, jf. pkt. 3 og 4 i bilag IV.

Embedsdyrlægen skal endvidere sørge for, at de dødelighedsprocenter, der er angivet i den dokumentation, der ledsager sendingen, samt antallet af kyllinger, der er døde ved ankomsten, registreres med angivelse af bedrift og bedriftsenhed. I dødelighedsprocenten medregnes alle fugle, der er blevet aflivet, jf. pkt. 1, 2. led, bilag IV.

Hvis dødeligheden på bedriften overstiger 1 pct. plus 0,06 pct. ganget med flokkens slagtealder i dage, skal embedsdyrlægen underrette bedriftens ejer eller bruger, bedriftens dyrlæge og den kompetente myndighed. Det samme gælder, hvis dødeligheden under transport overstiger 0,5 pct., jf. pkt. 3 i bilag IV.

Endelig evaluerer embedsdyrlægen resultaterne af inspektionen efter slagtning med henblik på at identificere eventuelle andre tegn på dårlige velfærdsforhold på oprindelsesbedriften eller –

bedriftsenheden. I tilfælde af, at der er tegn på mangler på bedriften, underrettes bedriftens ejer eller bruger, bedriftens dyrlæge og den kompetente myndighed, jf. pkt. 2 og 3 i bilag IV.

4.9.5. Bilag V

Direktivforslagets bilag V indeholder de overordnede krav til uddannelse af ejerne eller brugerne og de personer, som de har ansat eller beskæftiget med det formål at passe, indfange eller læsse kyllinger. Efter direktivforslaget skal de nævnte personer have fuldført kurser i en række nærmere angivne emner, som bl.a. omfatter kravene i bilag I og II, fysiologi og især vandings- og fodringsbehov, dyrs adfærd og stresspåvirkninger, de praktiske aspekter ved håndtering af kyllinger, herunder indfangning og transport samt nødhjælp til kyllinger, herunder nødslagning og aflivning. Direktivforslaget fastsætter ikke de nærmere rammer for uddannelsesforløbet, herunder eksempelvis kursets varighed.

5. Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse om forslaget foreligger endnu ikke.

6. Gældende dansk ret

De danske regler om hold af slagtekyllinger findes i lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger samt bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion¹.

Lov om hold af slagtekyllinger er udarbejdet på grundlag af en delrapport afgivet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om slagtefjerkræ i 2000. Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Fødevaredirektoratet (nu Fødevarestyrelsen), Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut, Det Danske Fjerkræråd, Danmarks Jordbrugsforskning, Det Dyreetiske Råd, professor J. Fris Jensen samt Foreningen til Dyrenes Beskyttelse. Loven indeholder dels overordnede bestemmelser om lysprogrammer, strøelse, ventilation og klimastyring, maksimal belægningsgrad, foder- og drikkeanlæg, tilsyn på slagteri, besætningskontrol og påbud, dels bemyndigelsesbestemmelser, som giver justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler inden for visse af områderne.

---

¹ Bekendtgørelsens § 19 om betaling for kontrolbesøg mv. er ændret ved bekendtgørelse nr. 697 af 29. juni 2004.

Loven suppleres af bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger, der indeholder mere detaljerede regler om bl.a. driftsledelse, lysintensitet, lysprogrammernes sammensætning, beregning af belægningsgrad, tilsyn på slagteri, opfølgende kontrol og besætningskontrol.

For så vidt angår *lysprogrammer* følger det af § 4, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger, at kyllingehusene skal være tilstrækkeligt oplyst til, at slagtekyllingerne kan se de øvrige dyr, undersøge deres omgivelser og udvise normal adfærd og til, at der kan føres et nøje tilsyn med kyllingerne. Endvidere fremgår det af lovens § 4, stk. 2, at kyllingerne ikke til stadighed må holdes ved konstant lys, og at der i opdrætningsperioden skal anvendes et lysprogram, der sikrer en døgnrytme med en tilstrækkelig sammenhængende mørkeperiode til at imødekomme kyllingernes adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Lysprogrammet skal samtidig sikre en gradvis overgang mellem lys og mørke (skumring og dæmring), der er tilstrækkelig lang til, at slagtekyllingerne kan nå at indstille sig på de ændrede lysforhold. Hvis slagtekyllingerne har adgang til udendørs arealer og de får en mørkeperiode svarende til nattens længde ifølge årstiden eller af samme længde som ved brug af lysprogrammer, kan anvendelse af lysprogrammer dog undlades. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om sammensætningen og varigheden af lys- og mørkeperioder og om lysintensitet, jf. lovens § 4, stk. 3.

Det fremgår i den forbindelse nærmere af § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger og ruæggsproduktion, at dyrene i den periode, hvor der er lys i huset, skal holdes ved en lysintensitet over alt i huset på ikke under 20 lux målt i dyrenes øjenhøjde. Ved hold af slagtekyllinger finder reglen i § 5 dog anvendelse, jf. nedenfor.

Endvidere fremgår det, at lysintensiteten i særlige tilfælde kan reduceres, hvis det i det konkrete tilfælde skønnes nødvendigt for at imødegå tilfælde af alvorlig fjerpilning eller kannibalisme blandt kyllingerne. Lysintensiteten må dog på intet tidspunkt være under 5 lux, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

For så vidt angår lysprogrammet fremgår det nærmere af § 5, stk. 1, i bekendtgørelsen, at længden af mørkeperioder afhænger af kyllingernes alder. Kyllinger fra 5 til 12 dage gamle skal have en sammenhængende mørkeperiode på ikke under 8 timer, mens kyllinger, der er mellem 13 og 28 dage gamle som udgangspunkt skal have en sammenhængende mørkeperiode på 6 timer. Mørkeperioden kan yderligere reduceres jævnt til 3 timer, dog må den gennemsnitlige mørkeperiode ikke være mindre end 4,5 time i døgnet i hele perioden. Fra 29 dage efter udrugning og til 5 dage før slagtning kan mørkeperioden reduceres jævnt til 3 sammenhængende timer. Mørkeperioden kan yderligere reduceres jævnt i løbet af perioden, dog må den gennemsnitlige sammenhængende mørkeperiode ikke være mindre end 1,5 time i døgnet i hele perioden.

Overgangen fra mørke til lys skal ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 2, ske ved forøgelse af lysintensiteten til 5 lux (dæmring), og overgangen fra lys til mørke ved reduktion af lysintensiteten til 5 lux (skumring). Skumrings- og dæmringsperioden skal have en varighed på ikke under 30 minutter.

Herudover følger det af bekendtgørelsens § 5, stk. 3 og 4, at de første 5 dage efter udrugning og de sidste 5 dage før slagtning af de sidste kyllinger i en flok kan slagtekyllingerne holdes ved konstant lys, og hvis slagtekyllingerne har adgang til udendørs arealer, og de får en mørkeperiode svarende til nattens længde ifølge årstiden eller af samme længde som nævnt i stk. 1, kan anvendelsen af det i stk. 1 beskrevne lysprogram undlades.

Efter § 5 i lov om hold af slagtekyllinger skal der i hele produktionsperioden være en *strøelses*-måtte i kyllingehusene, der er tør og løs i overfladen. Endvidere fremgår det af lovens § 6, at det skal sikres, at *luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter* holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for slagtekyllingerne, samt at temperaturen i husene i varme perioder ikke må overstige temperaturen udenfor væsentligt.

For så vidt angår *belægningsgraden* fremgår det af lovens § 7, stk. 1, at den gennemsnitlige belægning i det enkelte kyllingehus ikke må overstige 40 kg levende kylling pr. m² gulvareal. Denne bestemmelse skal dog sammenholdes med den i lovens § 22, stk. 2, indeholdte overgangsordning, der over 4 år har nedsat den gennemsnitlige belægningsgrad med et kg. om året fra maksimum 44 kg i 2002 til lovens udgangspunkt (maksimum 40 kg) fra og med 2006. Belægningsgraden er i 2005 fastsat til at være maksimalt 41 kg levende kylling pr. m² gulvareal. Justitsministeren kan fastsætte regler om opgørelsen af den gennemsnitlige belægning i det enkelte kyllingehus, jf. lovens § 7, stk. 2.

Efter § 6 i bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion måles den gennemsnitlige belægningsgrad som den gennemsnitlige belægning for det aktuelle hold og de to forudgående hold kyllinger.

Om *tilsyn på slagteriet* er det i § 9, stk. 1, i lov om slagtekyllinger fastsat, at tilstanden af trædepuder og fjerdragt på de slagtekyllinger, som bliver indleveret på et fjerkræslagteri, løbende skal overvåges på embedsdyrlægens ansvar.

Giver en undersøgelse grund til at antage, at der kan være velfærdsproblemer i det kyllingehus, som de pågældende slagtekyllinger stammer fra, skal embedsdyrlægen efter lovens § 9, stk. 2, straks indberette det til vedkommende fødevareregion. Er forholdet mindre væsentligt, kan embedsdyrlægen dog i første omgang nøjes med at henstille til producenten, at der skal rettes op på

utilstrækkelige forhold. Er forholdene ikke udbedret ved modtagelsen af det næste hold kyllinger fra samme kyllingehus, skal forholdet indberettes.

Justitsministeren kan – efter forhandling med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri – fastsætte nærmere regler om overvågning af slagtekyllingernes trædepuder og fjerdragt på slagterierne, herunder hvornår embedsdyrlægen bør foretage indberetning efter stk. 2, jf. lovens § 9, stk. 3.

Denne bemyndigelsesbestemmelse er udnyttet til i §§ 7-8 i bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion at fastsætte nærmere bestemmelser om kontrol af kyllingernes fjerdragt og stikprøvevis undersøgelse af kyllingernes trædepuder.

Efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, skal embedsdyrlægen i forbindelse med inspektionen af de levende slagtekyllinger, der indleveres til slagteriet, vurdere fjerdragtens tilstand. Herudover skal embedsdyrlægen, eller en tilsynstekniker under embedsdyrlægens tilsyn, efter slagtning foretage en stikprøvevis undersøgelse af trædepuder på de indleverede slagtekyllinger.

Særligt for så vidt angår *den stikprøvevise undersøgelse af trædepuder* fremgår det af bekendtgørelsens § 7, stk. 2, at der på slagtekyllinger fra samme hus udtages en fod fra 50 forskellige kyllinger fra henholdsvis den første og den sidste tredjedel af holdet. Trædepuderne på disse 100 kyllingefødder undersøges for svidninger (ammoniakforbrændinger) og andre synlige skader, som kan skyldes velfærdsproblemer i det hus, hvorfra kyllingerne stammer.

Hver kyllingefod tildeles efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1, point efter en skala, hvor ingen svidninger giver 0 point, få og mindre alvorlige svidninger giver 1 point, mens mange eller alvorlige svidninger giver 2 point. Hvis de 100 kyllingefødder fra samme hold slagtekyllinger tilsammen tildeles højst 40 point, foretager embedsdyrlægen sig ikke yderligere, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Hvis kyllingefødderne tildeles fra 41 til højst 80 point, skal embedsdyrlægen gøre den ansvarlige producent opmærksom herpå med henstilling om straks at rette op på utilstrækkelige forhold. Embedsdyrlægen kontrollerer i forbindelse med indleveringen af det næste hold slagtekyllinger fra samme hus, om de påpegede forhold er udbedret. Hvis det næste hold slagtekyllinger fra samme hus på ny tildeles 41 point eller mere, skal embedsdyrlægen indberette det til vedkommende fødevareregion, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Hvis kyllingefødderne tildeles fra 81 til 200 point, skal embedsdyrlægen straks indberette forholdet til vedkommende fødevareregion, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 4.

Ifølge §§ 10-11 i lov om hold af slagtekyllinger skal fødevarerregionerne foretage løbende stikprøvekontrol af de forhold i husene, der kan have betydning for slagtekyllingernes velfærd, herunder kontrol af de fysiske rammer for dyreholdet og den daglige driftsledelse af slagtekyllingeproduktionen, ligesom de skal foretage opfølgning på de indberetninger, som embedsdyrlægerne foretager i medfør af lovens § 9, stk. 2, og føre kontrol med, om producenterne efterkommer meddelte påbud. Fødevarerregionen kan således påbyde den ansvarlige producent inden for en nærmere fastsat frist at rette op på utilstrækkelige forhold. Hvis det findes påkrævet, kan fødevarerregionen endvidere påbyde producenten inden for en nærmere fastsat frist at udarbejde en redegørelse for de tiltag, som er nødvendige for at udbedre forholdene.

Endvidere kan fødevarerregionerne i medfør af lovens § 12 påbyde en producent at nedsætte belægningen af slagtekyllinger, hvis f.eks. fødevarerregionen konstaterer væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer i et eller flere huse. Producenten kan i almindelighed ikke påbydes at nedsætte sin belægning af slagtekyllinger til mindre end 25 kg levende kylling pr. m² gulvareal.

Bekendtgørelsen om slagtekyllinger og rugeægproduktion indeholder i §§ 10-12 en række stort set tilsvarende bestemmelser om fødevarerregionernes kontrol på baggrund af de indberetninger, som modtages fra embedsdyrlægerne på slagterierne. Ifølge bekendtgørelsens § 11 skal de løbende stikprøvekontroller foretages hvert år i mindst 5 pct. af besætningerne, dog mindst 50 besætninger.

Endvidere kan det oplyses, at Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, der gennemfører Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, i dansk ret, indeholder en række generelle regler om tilsyn med dyrene, overordnede krav til luftcirkulation, temperatur og lys m.v. til beskyttelse af landbrugsdyr. Disse regler gælder også for slagtekyllinger.

7. Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

7.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af direktivforslaget forventes på nuværende tidspunkt kun at få begrænsede lovgivningsmæssige konsekvenser, idet Danmark gennem lovgivning har gennemført regler om slagtekyllinger, der på flere punkter går videre end kravene i direktivforslaget.

Det bemærkes, at de fleste nødvendige ændringer af dansk ret vil kunne ske administrativt i form af udstedelse af en (ændrings) bekendtgørelse.

Adgangen til administrativt at fastsætte regler, der gør det muligt at opfylde internationale forpligtelser på dyrevelfærdsområdet er således allerede givet i dyreværnslovens § 4 a, hvoraf fremgår, at justitsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse af De Europæiske Fællesskabers direktiver om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd, samt de regler, der er nødvendige for anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forsvarlig behandling af dyr og om dyrs velfærd.

Lov om hold af slagtekyllinger indeholder imidlertid også i § 19 en hjemmel til, at justitsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse og anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger om forsvarlig behandling af slagtekyllinger og om beskyttelse af disse dyrs velfærd.

Hvis direktivforslaget vedtages i sin nuværende form, vil der umiddelbart blive tale om følgende ændringer i de nuværende danske regler:

A. Lov om hold af slagtekyllinger

- En række af de i lovens § 2 nævnte definitioner, f.eks. begrebet "hus". Ved hus forstås således ifølge de danske regler rum eller bygninger, hvori der holdes slagtekyllinger. I direktivforslaget anvendes i stedet for "hus" begrebet "bedriftsenhed", der er defineret som et fjerkræhus eller en separat del af et fjerkræhus, hvor der holdes en kyllingeflok.
- Lovens § 7 om den maksimale belægningsgrad. Hvor udgangspunktet efter de danske regler således er, at kyllingeproducenten er berettiget til at have en høj belægningsgrad (40 kg pr. m²), som kan nedsættes, hvis produktionsforholdene ikke er i orden, er udgangspunktet i direktivforslaget en lav belægningsgrad (30 kg pr. m²), som kan øges (til 38 kg pr. m²), hvis producenten opfylder en række supplerende krav.

B. Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion

- En række af de i bekendtgørelsens § 2 nævnte definitioner, jf. ovenfor.
- Bekendtgørelsens § 5 om lysprogrammer, idet direktivet ikke indeholder samme mulighed for at nedtrappe mængden af mørkeperioder i løbet af produktionsfasen hen imod tidspunktet for slagtning, og idet der er andre krav til mørkeperiodernes længde.
- Bekendtgørelsens § 6, hvor der er fastsat bestemmelser om beregning af gennemsnitlig belægningsgrad over 3 rotationer.
- Bekendtgørelsens §§ 7-9, hvoraf bl.a. fremgår størrelsen af den prøve af slagtekyllingefødder, der skal udtages til undersøgelse for forekomsten af trædepudesvidninger. Efter de danske regler kræves således alene 100 fødder, hvorimod direktivet foreskriver en prøve på 200 fødder. Endvidere er grænsen for, hvornår embedsdyrlæge skal foretage indberetning som

følge af en for høj trædepudescore i direktivforslaget 50 points, mens der i bekendtgørelsen findes grænser på henholdsvis 40 og 80 point.

- Gennemførelse af regler om, at bedriftens dyrlæge skal inddrages i forbindelse med procedurerne over for den besætningsansvarlige, når der på slagteriet konstateres en overskridelse af grænserne for trædepudesvidninger og dødelighed.
- Mere specifikke krav om dokumentation af produktionsforholdene.
- Mere specifikke krav om rengøring og desinfektion, det daglige tilsyn, de tilladte værdier for dødelighed, temperaturer, luftfugtighed, koncentrationer af ammoniak (NH³) og kuldioxid (CO²) mv.
- Specifikke krav til uddannelse.

7.2. Statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget skønnes på nuværende tidspunkt at medføre ingen eller meget begrænsede merudgifter for det offentlige. Udgifterne til overvågning af trædepuder og fjerdragt på slagterierne afholdes således i dag af den enkelte slagtekyllingeproducent, mens udgifterne til besætningskontrollen afholdes af Fjerkræafgiftsfonden, medmindre der er tale om opfølgende besætningskontrol, hvor udgiften påhviler producenten. For så vidt angår de administrative konsekvenser for det offentlige er fødevareregionerne allerede i dag pålagt en række overvågnings- og kontrolopgaver, som bl.a. består i at godkende redegørelser, tilrettelægge kontrolbesøg og overveje nødvendigheden af eventuelle påbud m.v.

7.3. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at angive et skøn over de samlede samfundsøkonomiske konsekvenser ved en vedtagelse af direktivforslaget. Det skønnes dog, at direktivet vil medføre øgede omkostninger for erhvervslivet, bl.a. på baggrund af nedsættelse af belægningsgraden i kyllingehusene.

8. Høring

Forslag til direktiv har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Miljøministeriet, Fødevarestyrelsen, Direktoratet for FødevareErhverv, Plantedirektoratet, Vildtforvaltningsrådet, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks JordbrugsForskning (Forskningscenter Foulum), Fødevareøkonomisk Institut, Dyreværnsrådet, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, Den Danske Dyrlægeforening, Den Kgl. Ve-

terinær- og Landbohøjskole, Landbrugsraadet, Det Danske Fjerkræraad, Kødbranchens Fællesråd, Dansk Familielandbrug, De Danske Landboforeninger, Danmarks Fjerkræavlerforening for Raceavl, Danske Slagterier, Slagteriernes Forskningsinstitut, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Danske Slagtefjerkræ, 3F Fagligt Fælles Forbund, BornPoultry A/S, Gjern Fjerkræ I/S, Struer Fjerkræslagteri A/S, Holmegaards Rugeri, Ulfborg Slagteri, Dan Poultry Service, Mølbjergs Rugeri, Thor Export ApS, Rose Poultry A/S, Fjelsted Fjerkræslagteri, Vellingegårds Fjerkræ, Danpo A/S, Padborg Fjerkræslagteri A/S, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsudvalg (DoSu), Samarbejdende Dyreforeninger i Danmark, Nordisk Samfund til Bekæmpelse af Misbrug af Dyr, Inges Kattehjem, Dyrefondet, Gruppen for Dyrevelfærd, Dyreværnsforeningen Freja, WSPA Danmark, Rigsadvokaten, Politimesterforeningen og Den Danske Dommerforening.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra Den Danske Dommerforening, Dyrenes Beskyttelse, 3F Fagligt Fælles Forbund, Den Danske Dyr lægeforening, Gruppen for Dyrevelfærd, Foreningen af Politimestre i Danmark, Danmarks Jordbrugsforskning, Det Veterinære Sundhedsråd, Det Dyreetiske Råd, Det Danske Fjerkræraad (tillige på vegne af Dansk Slagtefjerkræ, BornPoultry A/S, Gern Fjerkræ I/S, Struer Fjerkræslagteri A/S, Holmegaards Rugeri, Mølbjergs Rugeri, Rose Poultry A/S, Vellingegårds Fjerkræ, Danpo A/S, Padborg Fjerkræslagteri A/S), Plantedirektoratet, Landbrugsraadet (tillige på vegne af Dansk Landbrug) og Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsudvalg (DoSu).

Den Danske Dommerforening, Foreningen af Politimestre i Danmark, Det Veterinære Sundhedsråd og Plantedirektoratet har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Landbrugsraadet (tillige på vegne af Dansk Landbrug) har i det hele henvist til høringssvaret fra Det Danske Fjerkræraad.

Det Dyreetiske Råd hilser forslaget velkomment. Slagtekyllinger hører efter rådets opfattelse uden tvivl til blandt de dyr, som er hårdest presset af udviklingen i retning af stadig mere intensive produktionsformer inden for moderne husdyrproduktion. Rådet er opmærksomt på, at forslaget på visse områder er mere vidtgående end den nuværende danske lovgivning. Dette anser Rådet for at være meget positivt. At de nuværende danske regler ikke er mere vidtgående, end de er, skyldes efter rådets opfattelse i høj grad hensynet til den internationale konkurrence, hvor man med stramme nationale regler risikerer at lukke den lokale produktion snarere end at forbedre den. Rådet påpeger dog samtidig, at der stadig er problemer med at sikre, at Danmark og de øvrige EU-lande ikke udkonkurreres af produktion i lande uden for EU, hvor der ikke stilles samme krav vedrørende dyrevelfærd. Rådet ser i den forbindelse meget positivt på, at der i forslaget lægges op til at udarbejde regler vedrørende mærkning af kyllingekød og -produkter. Efter Rådets opfattelse har en tilsvarende ordning vedrørende mærkning af æg bidraget væsentligt til

at skærpe forbrugernes bevidsthed omkring de forhold, dyrene holdes under, og været med til at flytte markedsandele.

Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsudvalg (DoSu) hilser ligeledes forslaget velkommet. Efter DoSu's opfattelse er der således i høj grad brug for standarder for produktion af slagtekyllinger. Slagtekyllinger er måske de mest pressede dyr i forbindelse med den intensive moderne husdyrproduktion. DoSu noterer sig endvidere med glæde, at forslaget går videre end de danske regler, men er betænkelig ved risikoen for, at EU vil importere billige produkter fra tredjelande. DoSu finder det derfor tvingende nødvendigt, at der indføres mærkning af kyllingekød og kyllingeprodukter, så de europæiske forbrugere får mulighed for at støtte EU's velfærdsinitiativer.

3F Fagligt Fælles Forbund ønsker, at forslaget ikke kun skal omhandle dyrevelfærd, men også vilkårene for de ansatte i kyllingeproduktionen, idet en forbedring af slagtekyllingestaldene ikke må medføre en forringelse af arbejdsmiljøet for de ansatte.

Den Danske Dyr lægeforening finder, at den angivne normalbelægningsgrad på 30 kg pr. m² er for høj. Herudover bør der efter foreningens opfattelse i relation til forslagets bestemmelser om lysforhold foruden krav til lysintensiteten tillige stilles krav til lysets bølgelængde. Den Danske Dyr lægeforening ser endelig ingen grund til at bryde kravet til mørke op i to perioder á 4 timer i stedet for 8 timers sammenhængende mørke.

Dyrenes Beskyttelse finder, at der er behov for en strammere lovgivning, end den, som Kommissionen lægger op til i forslaget. Kyllingernes hurtige vækst er efter foreningens opfattelse et fundamentalt problem for slagtekyllingernes velfærd og en af hovedårsagerne til velfærdsproblemerne i produktionen (benproblemer, nedsat aktivitet, "sudden death syndrome" mv.). Dyrenes Beskyttelse finder det på den baggrund helt uforståeligt, at forslaget ikke regulerer kyllingernes genetik. Det er ligeledes efter foreningens opfattelse meget problematisk, at direktivet ikke forholder sig til forældredyrene til slagtekyllingerne, eftersom disse har velfærdsproblemer bl.a. på grund af restriktiv fodring, fjerpilning (og næbtrimning) og amputationer af kam og sporer. Efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse er det afgørende, at der i forslagets artikel 6 indsættes en dato for, hvornår den i bestemmelsen omtalte rapport om velfærden hos forældreflokkene til slagtekyllingerne og effekten af de genetiske parametre skal foreligge. Endvidere er det ifølge foreningen afgørende, at der bliver stillet samme velfærdskrav (f.eks. med hensyn til trædepude-svidninger) til produktionen af frilandskyllinger.

For så vidt angår de i forslaget indeholdte belægningsgrader mener Dyrenes Beskyttelse, at belægningsgraden som udgangspunkt maksimalt skal være 25 kg levende vægt, og at slagtekyllingerne skal have mulighed for at gå ud. Foreningen kan dog acceptere en belægning på maksimalt 30 kg levende vægt pr. m². Dyrenes Beskyttelse har endvidere noteret sig, at belægning kan øges

til 38 kg pr. m², hvis en række forhold er opfyldt. Dyrenes Beskyttelse støtter dette princip, der svarer til det svenske princip, hvor den maksimale belægningsgrad dog er højst 36 kg pr. m².

Efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse er det endvidere vigtigt, at der stilles krav til uddannelse i forbindelse med hold af slagtekyllinger. Dyrenes Beskyttelse ser gerne, at kravet om deltagelse i et kursus bliver erstattet af krav om at have bestået en eksamen eller lignende. Herudover finder foreningen det problematisk, at der i forslaget lægges op til, at erfaring kan erstatte uddannelse.

En række af kravene i bilag I, der gælder for alle besætninger uanset belægningsgrad, skal efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse strammes op. For så vidt angår kravet om strøelse skal det præciseres, at strøelsen skal være minimum 5 cm dyb og hygiejnisk. Det er endvidere efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse nødvendigt, at kravet til ventilation præciseres til 4,5 m³ kg⁻¹ hr⁻¹. Herudover finder Dyrenes Beskyttelse, at lysintensiteten skal være minimum 100 lux, ligesom der skal være en sammenhængende mørkeperiode på 6-12 timer i døgnet. Dyrenes Beskyttelse er bekymret for, at 4 timers sammenhængende mørke ikke er tilstrækkeligt til at reducere forekomsten af benproblemer. Dyrenes Beskyttelse finder endvidere, at der bør være vinduer i kyllingehusene, så kyllingerne får dagslys og dermed en naturlig døgnrytme. Næbtrimning og kastration af slagtekyllingerne skal endvidere ikke være tilladt.

For så vidt angår kravene i bilag II-IV bakker Dyrenes Beskyttelse op om princippet om at lade ”kyllinge-baserede” mål såsom dødelighed indgå i vurderingen af kyllingernes velfærd. For at princippet kan fungere, er det dog efter foreningens opfattelse afgørende, at en højere belægningsgrad kobles sammen med et tilstrækkeligt antal relevante velfærdsparametre, og at grænseværdierne er acceptable med hensyn til dyrenes velfærd. Dyrenes Beskyttelse finder ikke, at dette er tilfældet i forslaget, hvor der kun måles på to kyllingebaserede velfærdsparametre; dødelighed og trædepudesvidninger. Efter foreningens opfattelse er det tillige nødvendigt at registrere på forekomsten af benproblemer og f.eks. bughindebetændelse i besætningen. Herudover finder Dyrenes Beskyttelse, at forslagets scoringssystem til vurdering af trædepudesvidninger indeholder for høje grænseværdier. Foreningen finder det i den forbindelse endvidere fuldstændigt uacceptabelt, at den tilladte maksimale trædepudescore i forslaget er sat til 50 point.

Gruppen for Dyrevelfærd er tilfreds med, at der nu er taget initiativ til, at EU-lovgivningen også kommer til at omfatte hold af slagtekyllinger. Efter foreningens opfattelse kan forslaget dog alene anses som et første skridt i retning af indførelse af forbedrede forhold for slagtekyllingerne. Gruppen for Dyrevelfærd finder, at forslaget på en række punkter er mangelfuldt. Der tages således f.eks. ikke stilling til den fremavlede væksthastighed hos slagtekyllingerne, ligesom bedrifter med avlskyllinger og rugerier ikke bør være undtaget fra direktivet. Gruppen for Dyrevelfærd finder endvidere, at de i forslaget indeholdt belægningsgrader er for høje. Belægningsgraden bør således efter foreningens opfattelse fastsættes til maksimalt 25 kg. pr. m², hvilket svarer til anbe-

falingen i EU's Videnskabelige Komité for Dyrs Sundhed og Trivsels rapport fra marts 2000. Endvidere mener foreningen, at kyllingerne skal have 8 timers sammenhængende mørke, der skal indledes med en periode med aftagende lysstyrke og afsluttes med en periode med tiltagende lysstyrke. Herudover ønsker Gruppen for Dyrevelfærd, at der i forslaget bliver indføjet krav om, at vandkopper/nipler skal anbringes således, at samtlige kyllinger har adgang til frisk vand, at der i kyllingehusene skal være et passende areal med egnet materiale til støvbadning, og at der skal være siddepinde til samtlige kyllinger. Det skal endvidere efter foreningens opfattelse ikke være tilladt at kastrere hanekyllinger eller at foretage næbtrimning af kyllingerne. Gruppen for Dyrevelfærd finder endelig, at det er uacceptabelt at tillade trædepudesvidninger hos kyllingerne.

Danmarks JordbrugsForskning (Foulum) finder generelt, at direktivet dækker de fleste kendte faktorer, der kan påvirke velfærd hos slagtekyllinger, såsom træning af personale, belægningsgrad, lys, ammoniakkoncentration, temperatur og luftfugtighed. Samtidig indeholder forslaget en bestemmelse om fornyet gennemgang, hvilket efter Danmarks JordbrugsForskningens opfattelse sammen med de i forslaget nævnte rapporter, som vil skulle udarbejdes efter direktivets vedtagelse, vil kunne kaste lys over eventuelle områder, der hidtil har været oversete eller mangelfuldt undersøgt.

Danmarks JordbrugsForskning bemærker for så vidt angår belægningsgraden, at de i forslaget valgte maksimumbelægningsgrader på henholdsvis 30 og 38 kg levende vægt må være valgt ud fra andre hensyn end dyrevelfærd (f.eks. økonomiske). Danmarks Jordbrugsforskning finder det endvidere inkonsekvent, at for frilandskyllinger, der er undtaget fra visse dele af forslaget, må belægningen i mobile huse med permanent adgang til udeareal maksimalt være 40 kg. pr. m². Danmarks JordbrugsForskning finder, at det er en styrke, at der i forslaget lægges vægt på uddannelse og vejledning af de personer, der beskæftiger sig med opdræt, tilsyn, pasning, indfangning og aflæsning af kyllinger. Danmarks JordbrugsForskning er derfor bekymret, når der i forslaget samtidig åbnes op for muligheden for, at beviser kan udstedes uden nogen form for eksamination af de pågældende personer, ligesom det er muligt at lægge vægt på disse personers tidligere erfaringer. Efter Danmarks JordbrugsForskningens opfattelse bør alle personer, der beskæftiger sig med slagtekyllinger, således eksamineres inden for et vist tidsrum (en overgangsperiode) efter direktivets ikrafttræden.

Om kravene i bilag I bemærker Danmarks JordbrugsForskning, at kyllingerne bør have permanent adgang til vand og tilstrækkelig med plads ved fodertrug. Danmarks JordbrugsForskning foreslår, at "mørke" defineres som "sammenhængende natlig hvileperiode uden kunstigt lys", og at udtryk som "tilstrækkelig ventilation" og "mindst mulig støj" bør præciseres, Danmarks JordbrugsForskning bemærker endvidere, at med den nuværende viden, der er på området, forekommer det foreslåede lysprogram at udgøre en fornuftig balance mellem kyllingernes behov for henholdsvis søvn og foder. Det vides dog ikke, i hvilken grad forslaget om de afbrudte mørkepe-

rioder påvirker forekomsten og graden af trædepudesvidninger hos moderne slagtekyllingeafstamminger, især i slutningen af vækstperioden.

For så vidt angår kravene i bilag II finder Danmarks JordbrugsForskning, at måleudstyr (luftfugtighed/temperatur) ligeledes bør indikeres på bedriftsplanen for at sikre en repræsentativ placering.

Danmarks JordbrugsForskning anfører i relation til bilag IV om kontrollen på slagteriet, at registrering af dødelighed på bedriften kun er én af mange indikatorer for slagtekyllingernes velfærd gennem vækstperioden. Det bør derfor sikres, at producenterne laver reelle velfærdsforbedrende tiltag med en nedsættelse af dødeligheden til følge, og ikke blot fokuserer på at nedsætte dødeligheden per se. Det er endvidere efter Danmarks JordbrugsForskning opfattelse uklart, hvad formålet med at registrere dødeligheden under transporten er, eftersom det kan skyldes såvel transportøren som forholdene på bedriften. Herudover finder Danmarks JordbrugsForskning, at trædepudesvidningernes omfang inden for hver gruppe bør beskrives nærmere, ligesom det bør sikres, at det personale, som foretager undersøgelsen af slagtekyllingernes fødder på slagteriet er uddannet til at foretage en sådan bedømmelse. Der skal endvidere med jævne mellemrum, f.eks. en gang om året, ske en kalibrering med europæisk standard, således at bedømmelsen på tværs af medlemslandene bliver så ensartet som muligt. Det er endelig efter Danmarks JordbrugsForskning vigtigt at definere, hvad der konstituerer en repræsentativ prøve.

Det Danske Fjerkræraad, der også svarer på vegne af Dansk Slagtefjerkræ, BornPoultry A/S, Gern Fjerkræ I/S, Struer Fjerkræslagteri A/S, Holmegaards Rugeri, Mølbjergs Rugeri, Rose Poultry A/S, Vellingegårds Fjerkræ, Danpo A/S, Padborg Fjerkræslagteri A/S, bemærker indledningsvis, at formålet med at skabe ensartede regler i EU ikke opnås med et minimumsdirektiv. Reglerne bør således i stedet fastsættes i form af en rammeforordning og i tilknytning hertil en kommissionsforordning, som løbende vil kunne justeres i lyset af den indhøstede erfaring og udviklingen på området. Det Danske Fjerkræraad finder endvidere, at det er vigtigt, at reglerne er videnskabeligt begrundede, og at det kan dokumenteres, at de har en positiv effekt på dyrevelfærden.

Med hensyn til forslaget krav til uddannelse finder Det Danske Fjerkræraad, at allerede etablerede slagtekyllingeproducenter og personer, der har gennemgået en dansk landmandsuddannelse, må anses for at opfylde de opstillede krav. Efter Det Danske Fjerkræraads opfattelse er der derfor ikke behov for en særlig uddannelse til personer, der skal beskæftiges med slagtekyllingeproduktion. Det Danske Fjerkræraad understreger tillige, at efter rådets opfattelse må kravet til uddannelse alene skulle gælde for ejeren/producenten, som herefter har det fulde ansvar overfor eventuelle ansatte i bedriften. Ansatte skal derfor ikke nødvendigvis have et uddannelsesbevis, inden de må beskæftige sig med slagtekyllingeproduktion.

Det Danske Fjerkræraad finder ikke, at det er tilstrækkeligt dokumenteret, at 20 lux over hele gulvarealet i kyllingernes øjenhøjde er det rette niveau, ligesom rådet sætter spørgsmålstejn ved kravet om ens lysfordeling i huset. Efter Det Danske Fjerkræraads opfattelse er det stort set teknisk umuligt at sikre en sådan ens fordeling, og der foreligger efter rådets opfattelse heller ikke videnskabelige beviser for, at det er vigtigt med ensartet belysning i huset for at opfylde kyllingernes velfærdsmæssige behov. Det Danske Fjerkræraad anbefaler derfor, at kravet om 20 lux ændres til minimum 15 lux den første uge, hvorefter kyllingerne skal have minimum 5 lux. Det Danske Fjerkræraad er endvidere enige i det i forslaget anførte om, at den sammenhængende mørkeperiode ikke bør overstige 4 timer, men mener samtidig, at kravet om yderligere 4 timers mørke, eventuelt fordelt med mindre intervaller kan være betænkeligt, da der synes at mangle videnskabelig dokumentation for effekten heraf, ligesom kyllingernes på- virkning af et sådan program er noget uklart for rådet. Det er således Det Danske Fjerkræraads erfaring, at det er væsentligt at nedtrappe mørkeperioden gradvis frem mod slagtetidspunktet, bl.a. for at mindske stress og problemer med indfangning

I relation til bilag II anfører Det Danske Fjerkræraad, at en belægning på 30 kg pr. m² er helt urealistisk i en kommerciel slagtekyllingeproduktion, og en øgning til ikke blot 38 kg pr. m² men til 42 kg pr. m² bør være tilladt under nærmere angivne forhold. Beregningen af belægningen pr. m² bør endvidere – som det er tilfældet efter de danske regler – baseres på gennemsnittet af 3 hold, idet en basering på et enkelt hold vil være vanskelig at gennemføre i praksis.

Det bør endvidere efter Det Danske Fjerkræraads opfattelse være tilladt med NH₃- og CO₂-koncentrationer på op til henholdsvis 40 ppm og 5000 ppm i den sidste uge af produktionstiden, ligesom det bør afklares, hvor og hvornår målingerne skal gennemføres. Det Danske Fjerkræraad finder i øvrigt tillige, at det kan være problematisk at gennemføre de i direktivet nævnte målinger af de nævnte stoffer i et produktionshus, hvorfor rådet foreslår, at der i stedet stilles sådanne krav til ventilation mv., at de krævede standarder kan overholdes indirekte. Det Danske Fjerkræraad finder endvidere, at det er tilstrækkeligt, at producenten opbevarer resultater af overvågning og registrering i to år, da der produceres mellem 6 og 7 hold kyllinger pr. år, hvorfor der således vil være data fra 12-14 kyllingehold efter to år.

Med hensyn til kontrolkravene i bilag IV anser Det Danske Fjerkræraad det for unødigt ressourceanvendelse at bruge 200 fødder til bedømmelse af forekomsten af trædepudesvidninger, da erfaringerne fra den danske lovgivning viser, at 100 fødder givet et realistisk billede af flokken. Endvidere er det efter Det Danske Fjerkræraads opfattelse væsentligt, at fødder i gruppe 1 kun ganges med 0,5 og ikke med 1 som i den danske lovgivning. Herudover bemærker rådet under henvisning til, at der er tale om en subjektiv metode, og at der må forventes store forskelle mellem bedømmere såvel internt i medlemslandene som mellem de forskellige medlemslande, at det

alvorligt bør overvejes, om resultatet bør kunne få så alvorlige konsekvenser, som der er lagt op til, idet resultaterne lægges til grund for bøde- og fængselsstraffe.

Det kan endelig efter Det Danske Fjerkræraads mening diskuteres, om dødelighed er et velfærdsparameter. Hvis det opfattes som et velfærdsparameter, må det have noget at gøre med, hvordan dyrene dør, og om der kan peges på velfærdsmæssige forhold som den egentlige årsag. Efter Det Danske Fjerkræraads opfattelse synes den foreslåede model ikke at opfylde elementære krav om velfærdsforhold, ligesom selve modellen er opbygget på en måde, hvor det er umuligt at efterleve det forventede niveau. Det Danske Fjerkræraad foreslår på den baggrund, at dødeligheden i stedet i de første 7 dage ikke må overstige 1,5 pct. og at den i den resterende periode maksimalt må være 0,12 pct. gange kyllingernes alder i dage.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen anser det for at være af væsentlig betydning for dyrevelfærden ved produktion af slagtekyllinger, at der indføres EU-regler på et så højt beskyttelsesniveau som muligt, og at der sikres en god og effektiv kontrol med overholdelsen af reglerne. Danmark har igennem længere tid efterlyst EU-regler på dette område, og det må derfor fra dansk side hilses velkomment, at Kommissionen nu har fremsat et forslag hertil.

Den danske holdning under forhandlingerne vil navnlig tage udgangspunkt i den gældende danske lovgivning på området, jf. herved lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger, som bygger på en delrapport afgivet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om slagtefjerkræ i 2000, og bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, som ændret ved bekendtgørelse nr. 697 af 29. juni 2004.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke på nuværende tidspunkt at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget til direktiv.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg på et møde den 15. juli 2005 forud for præsentationen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2005.

